

5 Največji slovenski časnik
v Združenih državah
Velja za vas leto \$4.00
Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 217. — ŠTEV. 217.

NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 16, 1919. — TOREK, 16. SEPTEMBRA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

RAZUZDANOST LAŠKE FAKINAŽE NA REKI

ITALIJANSKA VLADA NE MORE NIČESAR OPRAVITI PROTI FAKINAŽI, KATERI NAČELUJE GABRIELE D'ANNUNZIO. — SKLENILA JE PREPREČITI RESNO PRELIVANJE KRVI. — BELGRAJSKO POROČILO. — POSVETOVANJE NAJVIŠJEGA SVETA. — UPOR D'ANNUNZIJEVH ČET.

London, Anglija, 15. septembra. — Iz Belgrada poročajo iz pol oficijelnega vira, da je laški general, ki je poveljeval laškim četam na reki, aretiran in da je bilo proglašeno združenje Reke z Italijo.

Pariz, Francija, 15. septembra. — Reško vprašanje, ki je dalo povod za tako številnim sporom med Italijo in Jugoslavi, je prišlo danes zopet na površje v medzavezniškem najvišjem svetu. Angleški ministrski predsednik Lloyd George je imel izza svojega prihoda v petek veliko število privatnih posvetovanj, tekoma katerih je zastopal Anglijo. Po mnenju Amerikancev, Francozov in Angležev morajo Italijani sami rešiti reško vprašanje, čeprav se priznava, da je to vprašanje zelo kočljivo ter lahko dovede do državljanske vojne v Italiji, če ne bo rešeno tako, da bo zadovoljivo za širše sloje laškega prebivalstva.

Položaj je postal še veliko slabši vsled postopanja d'Annunzia, ki je pridobil vsled svoje sovdeležbe v vojni številne pristaje in ki sedaj načeljuje stranki, katera hoče brezpogojno anektirati Reko Italiji.

Rim, Italija, 15. septembra. — General Badoglio, pomožni načelnik generalnega štaba italijanske armade, ki je dobil nalogo, da napravi na Reki mir in red, je dospel tjakaj v spremstvu nekega drugega generala.

Položaj na Reki je postal zelo resen raditega, ker je privedel G. d'Annunzio, znani laški pesnik (in kolofoktar, op. ur.) na Reko približno dvanajst tisoč mož.

Zadnja poročila pravijo, da se mudi d'Annunzio še vedno na Reki. Oddelki, katere je poslal poveljnik šestega armadnega zbona, general Robilanti, na Reko, v namenu, da razorožijo čete d'Annunzia, so odpovedali pokorščino.

Italijanski ministrski predsednik Nitti je izjavil večerj tekom svojega govora v poslanski zbornici, da je to postopanje upor in da je za trdno sklenil odločno nastopiti proti temu, da prepreči nadaljnje in še težje spore.

Kot poročajo, je dobil kapitan D'Annunzio nadaljna ojačenja, ki so obstajala iz dela šeste artilerijske brigade ter oddelka kolezarjev. Ti oddelki so se nahajali v bližini Reke.

Gen. Ferrari, poveljnik laških čet na demarkacijski črti proti Jugoslaviji, je dobil povelje, naj prepreči vsaki zvezi med njegovim vojaštvom ter četami Gabrijele d'Annunzia.

Te kom svojega govora v poslanski zbornici je ministrski predsednik Nitti natančno pojasnil dogodke na Reki in sicer na podlagi poročil vojaških oblasti. Po njegovih izjavi so d'Annunzijeve čete premagale ves odpor ter prišle na Reko kljub povelju vojnega ministra, ki je rekel, da ne smejo naprej.

General Robilanti pa je sporočil laškemu vojnemu ministru, da ni dobil nikakih navodil, kako naj izvede povelje laških oblasti.

Vsa znamenja kažejo, da se mudi d'Annunzio še vedno na Reki in da se je polastil urada laškega vrhovnega poveljnika.

Nitti je rekel v svojem govoru, da je to dejanje slavnega pesnika zelo slabo, kajti s tem se bo razširilo v inozemstvu mnenje, da zasleduje laški narod imperijalistične cilje. To bi v vsakem oziru škodovalo laškim aspiracijam ob Jadranskem morju ter izzvalo proti njim velike boje.

Stvar, katero smo branili in katero branimo še sedaj, je bila kaj slabopostrežena s tem činom.

Nitti je izjavil nadalje, da je odredila vlada vse mogoče varnostne odredbe, da prepreči ponovitev dogodkov, ki so se ravnokar zvršili na Reki. Posebno vojno sodišče bo preiskalo zadeve onih, katerih se domneva, da so krivi tega mednarodnega zločina. Laška vlada bo nadalje stavila pred sodišče vse, ki so pospešili razširjenje vesti v inozemstvu, še predno je za to izvedela laška vlada sama.

Nitti je odločno zanikal poročilo, da so čete d'Annunzia izvršile svoj korak v tistem sporazumu z italijansko vlado. Dejanja teh ljudi je označil kot blazna in kot zločin proti Franciji in Združenim državam.

Pariz, Francija, 15. septembra. — Korakanje laških čet pod poveljstvom d'Annunzia na Reko ni imelo nobenega uspeha na ameriške delegate na mirovni konferenci. Niti za las se niso umaknili od svojega stališča glede ponarodenja tega jadranskega pristanišča.

Kot prej, se vrše še nadalje pogajanja med Amerikanci na eni strani ter Francozi in Angleži na drugi glede uravnanja Jadranskega vprašanja.

Eden izmed delegatov Amerike je izjavil: — Prav nič se nismo približali sporazumu na novi podlagi ter se tudi ne bomo približali, dokler ne bodo popustili Italijani.

Z ozirom na postopanje d'Annunzia je izjavil isti član ameriške delegacije, da ne bo imelo to postopanje nobenega upliva na stališče Amerikancev, ki bodo kot v preteklosti še vedno zavzemali povsem neodvisno stališče.

Mnenje istega ameriškega delegata je, da ne bo preostalo ničesar drugega kot prepoditi s silo d'Annunzijeve čete z Reke, kajti Italija se je izkazala povsem nesposobna za pogodbi zahtevam mednarodnega ugleda.

JÉKLARSKI DELAVCI BODO ZAŠTRAJKALI

Glavni organizator stavkarskega odbora John Fitzpatrick je izjavil, da bodo jeklarji zastavkali.

Chicago, Ill., 15. septembra. — Kot določeno, bodo jeklarji delavci zastavkali dne 22. septembra. — Je izjavil John Fitzpatrick, načelnik odbora za organiziranje jeklarskih delavcev. V očitelj bodoče stavke je bil zelo presenečen, ko je izvedel za poročilo newyorških listov, da bo stavka odgodena na čas po zaključku delavske konference, ki se bo vršila v Washingtonu pričetno s dnem 6. oktobra.

Fitzpatrick je izjavil na kratko: — To ni res. Ljudje bodo za stavkali.

Pittsburgh, Pa., 15. septembra. William C. Foster, tajnik organizacijskega odbora American Federation of Labor je demantiral danes poročilo, da je bila generalna stavka jeklarjev v celi državi, ki je bila določena na dan 22. septembra, odpovedana.

Celo to poročilo je zlagano. Od predsednika Gompersa ni bilo nobene vesti — je izjavil Foster.

Narodni odbor, ki ma v svojih rokah vodstvo te splošne stavke, se bo sestel v sredo ter dopolnil svoje načrte glede izvršitve splošne stavke.

Dotično newyorško poročilo se je glasilo: — Nek član družbe predsednika Samuela Gompersa, ki se je rudiil večerj tukaj potem ko je pokopal svojega očeta, je na avtoritativen način izjavil, da je bila splošna stavka uslužbencev United States Steel Corporation, odgodena na bodoči mesec soglasno z željami predsednika Wilsona.

MACKENSENA IMAJO ZAPRETEGA V SOLUNU.

Washington, D. C., 15. sept. — Sem je dospel poročilo, da je bivši nemški maršal Mackensen zaprt v Solunu. V Solun je dospel zadnje sredo in sicer preoblečen. Kljub temu so ga pa spoznali ter ga aretirali.

NEMČIJA SE NE BO ZDRUŽILA Z AVSTRIJO.

Berlin, Nemčija, 15. septembra. Iz nemške ustave bodo najbrže izšli tekoče, ki določa zvezo z nemško Avstrijo.

KAJZER NE BO SOJEN PADEC JUGOSL. MINISTRSTVA

Italijanska komisija je dognala, da kajzerja ni mogoče postaviti pred mednarodno sodišče.

Rim, Italija, 14. septembra. — Luigi Luzzatti, prejšnji ministrski predsednik, je predložil v četrtek poslanski zbornici poročilo parlamentarne komisije, ki je imela nalogo, da preuči mirovno pogodbo z Nemčijo. Poročilo pravi, da ni mogoče prejšnjega kajzerja postaviti izročiti ter staviti pred mednarodno sodišče kot je določeno v mirovni pogodbi z Nemčijo. Del poročila, ki se tiče prejšnjega kajzerja, pravi: — Zločini, katere se pripisuje prejšnjemu kajzerju, niso vteleseni v nobenem kazenskem zakonu. Nikogar ni mogoče pozvati na odgovor ter ga kaznovati za dejanja, ki niso v času, ko so bila izvršena, predstavljala zločinov, zaznamovanih v kazenskih zakonikih. Družba narodov ustanovi lahko za bodočnost kriminalni status za pregreške proti mednarodni morali (Italjani govore o mednarodni morali!) in omalovaževanju pogodb, a tozoki grofa Hohenzollernskega ne morejo imenovati sodnikov ter je nemogoče zahtevati od Holandske, naj izroči svojega gosta radi političnih zločinov, ki niso vsebovani v dosedanjih mednarodnih dogovorih. Prejšnjega kajzerja je treba staviti v položaj, da ne bo mogoče nadalje škoditi, a treba je rešiti večne ideale, ki varujejo javno in privatno postavo.

(Tako govore italjanski juristi, ki vlečejo iz blata nemškega kajzerja, svojega brata, kateremu se ni posrečilo to, kar se je posrečilo Italjanom, da so namreč zaslužili velik del našega naroda ter ga stavili v položaj, ki je še tisočkrat hujši kot je bil oni, v katerem so se Slovenci nahajali v času, ko so bili Habsburžani še živi.

MIROVNA POGODEBA Z BOLGARSKO.

Pariz, Francija, 15. septembra. Mirovno pogodbo z Bolgarsko bo najbrže v sredo popoldne izročena bolgarskim pooblaščenecem. Angleški ministrski predsednik bo uocoj odpotoval v London. Kdo ga bo nadomestoval pri podpisovanju, se še ni dognalo.

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

BOJAKI NAROČUJE SE NA "GLAS NARODA".

PADEC JUGOSL. MINISTRSTVA

Davidovič je odstopil, ker se ne strinja s sklepi mirovne konference v Parizu.

Belgrad, Srbija, 15. septembra. Ljuba Davidovič, jugoslovanski ministrski predsednik je v svojem pismu na princa regenta Aleksandra obrazložil razloge, ki so ga dovedli do odstopa njegovega kabineta. V pismu, katero je pisal dne 12. septembra se glasi, da so najnovejša poročila z mirovne konference zelo neugodna in da kabinet en more uplívati na določbe mirovne konference, to pa prav posebno glede točk, ki se tičejo narodnostnih manjšin in ki bi ogrozile vsledtega suverenost države S. H. S.

Kabinet ne more podpisati nikake listine mednarodnega značaja, ki bi škodovala interesom države.

Pariz, Francija, 15. septembra. Današnja seja mirovne konference bo zelo pomembna, kajti prisostvoval ji bo angleški ministrski predsednik Lloyd George ter laški minister za zunanje zadeve, Tittoni.

Splošno prevladuje mnenje, da bo svet štirih sklepal glede pogodbe z bolgarsko in sicer z oziroma na najnovejšje razvoje.

Izročitev mirovne pogodbe Bolgarski se bo vsledtega zavlekla najbrže do konca tega tedna.

Vsa znamenja kažejo, da ne bo trogla mirovna konferenca končati svojega dela pred potekom dveh tednov. Pojavljajo se vedno nove težkoče na Balkanu in te težkoče večajo še vse države, ki so prizadete pri tem.

Glavna pozornost političnih krogov je obrnjena na Washington in na ameriški senat, ki bo v kratkem sklepal glede mirovne pogodbe ter Lige narodov. Nihče ne ve, kakšen bo sklep ameriškega senata in vsak se vprašuje, kaj naj store ostale velesile v slučaju, da bi ameriški senat izpremenil mirovno pogodbo z Nemčijo. Posamezne vlade se vprašujejo, če hočejo sprejeti popravljen mirovno pogodbo z Nemčijo ali če hočejo skleniti separatne pogodbe z Nemčijo brez ozira na Ameriko.

Tukaj so se razširila poročila, da bo imenoval predsednik Wilson novo mirovno delegacijo, ki se bo počela v glavnem s turčin vprašanjem.

PROTI ZVEZI AVSTRIJE Z NEMČIJO

DR. HUGO PREUSS PRAVI, DA JE OPOZICIJA ZA VEZNIKOV PROTI ZVEZI Z AVSTRIJO NEUPRAVIČENA. — NEMCI NOČEJO NIČESAR SLIŠATI O ZVEZI Z AVSTRIJO.

Berlin, Nemčija, 14. septembra. — Dr. Hugo Preuss, ki je sestavil besedilo nove nemške ustave, ki je bila sprejeta pred nedavnim časom od nemške narodne skupščine v Weimarju, je v nekem ugovoru na Ass. Press strogo obsodil zahtevo mirovne konference, da je treba izpremeniti nemško ustavo v toliko, da bo Avstrija vključena od sovdeležbe pri nemških parlamentarnih zadevah.

Predvsem moram poudariti, da ni to nikako vprašanje postave, — je rekel. — Postavno je ta stvar čisto prirosta in jasna. Način, kako so se naši nasprotniki lotili te stvari kaže, da zasledujejo povsem druge namene kot je izbitrenje obstoječih težkoč.

Tudi če bi zavezniki resno nasprotovali, bi bilo zadosti pritike za miren sporazum z Nemčijo. Mesto tega pa so si zavezniki zbrali nenaden in brezobziren način, za katerega ni nobene trditve postavnosti ter zahtevali, naj izpremeni Nemčija svojo ustavo.

Politični namen zaveznikov pa je bil dosežen in celi svet je izprevidel, da se mora Nemčija pokoriti povsem nepostavnim poveljem zaveznikov.

V materijalnem smislu bi pomenila zveza Avstrije z Nemčijo veliko breme za slednjo. (Nemške meje ter meje nemških ambicij s tem zopet potisnjene pred vrata Slovencev!) Velikanske žrtve bi bile potrebne in vsled tega je v Nemčiji dosti ljudi, ki se pomisljajo, če naj pride do te zveze ali ne. Taka zveza pa bi bila velikanske vrednosti in važnosti za mlado nemško demokracijo, kajti dovedla bi do združenja eslega nemškega naroda, katero združenje ni mogla doseči politična modrost Bismarcka ali pa moč pruskega orožja. Politika zaveznikov ne more imeti vsled tega nobenega drugega cilja kot oslabljenje moralne moči nemške republike ter ojačenje njenih nasprotnikov. Nemške narodne enotnosti ni mogoče doseči drugače kot pčtom korenite vojaške reakcije.

Cela ta politika nasprotuje vsem izjavam predsednika Wilsona in zaveznikov in vrednost tozadevnih izjav je padla v Nemčiji veliko bolj kot je padla vrednost nemških mark.

Predsednik Wilson je nekoč rekel, da mora biti mir, ki je končal svetovno vojno, približno tak kot je bil oni, ki je bil uveljavljen na Dunajskem kongresu. Dunajski kongres je bil prepričan, da bo mogel z nasilnimi odredbami uveljaviti princip takozvane postavnosti monarhičnega principa.

To je bila velika napaka, a je lahka kot pero v primeri z napakami, storjenimi v Versailles na mirovni konferenci, o kateri se je trdilo, da je končno pripomogla do zmage demokraciji in mednarodni postavi.

ZADNJA POROČILA Z REKE

V Parizu so odločili, naj Italija sama reši celo zadevo. — Angleži in Francozi so odšli.

Pariz, Francija, 15. septembra. (Poročilo Ass. Press.) — Zadnja poročila, ki jih je dobila tukajšnja italijanska mirovna delegacija, razganjajo, da se nahaja na Reki 26.000 vojakov. Na povelje Gabrijele d'Annunzia so italijanske in francoske čete snele zastave ter odšle iz mesta.

D'Annunzio, ki je napadel in zavzel mesto, poveljuje velikemu številu nerednih čet.

Neko londonsko poročilo pravi: — Ameriške in angleške čete so se vkrcale, dočim so Francozi ostali na svojem mestu.

D'Annunzijevo posadka se ne prestrašuje ojačanje. Pridružil se ji je že na stotine in stotine rednih italijanskih vojakov.

Vse italjansko javno mnenje je na D'Annunzijevi strani. Ministrski predsednik Nitti bo moral najbrže odstopiti, ker se ne strinja z njegovim početjem. Jugo slovske čete so še vedno na Sušaku. Sušak je čisto izoliran.

Najvišji vojni svet je danes odločil, naj reši zadevo Reke Italija, češ, da je to njena privatna stvar.

Neko nadaljno poročilo pravi: —

da Francozi in Angleži niso odšli, ampak da so se zabarikadirali v mestu.

ČEHO-SLOVAŠKI POSLANIK V WASHINGTONU.

Washington, D. C., 15. sept. — Viada Čeho-Slovske je imenovan za poslanikom za Združene države J. Stepaneka. Dosedaj je bil čeho-slovaški zunanji minister, tekom vojne je bil pa aktiven član revoluciojorne organizacije.

Charles Pergler, dosedanji zastopnik Čeho-Slovske v Washingtonu je bil imenovan za poslanika na Japonskem.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je zasledeno po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir ..... \$ 6.00
100 lir ..... \$ 11.40
500 lir ..... \$ 56.50
1000 lir ..... \$ 113.00

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRKA FRANK SAKSER, 48 Cortlandt St. New York, N. Y.

Cena kronam vedno pada

Pošljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in selanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

500 kron ..... \$ 2.85
1000 kron ..... \$ 7.90
5000 kron ..... \$ 13.75
10,000 kron ..... \$ 263.00

Denar nam pošliti je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRKA FRANK SAKSER, 48 Cortlandt St. New York, N. Y.

GLAS NARODA

SLOVENSKO PUBLISHING COMPANY
 Incorporated in Pennsylvania
 FRANK BAKKER, President
 LOUIS BENEDEK, Vice-President
 Place of business of the Corporation and address of above officers:
 25 Cortland Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
 "GLAS NARODA" izdaje vsak dan izvenoma nedelja in praznikov.

Na leto leta vsaki let na Americi in
 Canada \$4.00 Za šest let na mesto New York \$20.00
 Na pol leta \$2.00 Za pol leta na mesto New York \$10.00
 Na leto leta \$4.00 Za pol leta \$2.00
 Na leto leta \$4.00 Za pol leta \$2.00
 Na leto leta \$4.00 Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA
 ("Voice of the People")
 Annual Price \$4.00 Single Copies 10 Cents
 Subscription yearly \$4.00

Advertisements on agreement
 Special rates on contracts for advertising
 Don't fail to send your orders to Money Order
 Pri naročilih krasa naročnikov prosimo, da so nam tudi priložne izpolnjeni
 naznani, da hitreje najdemo naslovika.

"GLAS NARODA"
 25 Cortland Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
 Telephone 573 Cortland

"Fiume"

Veliko čudapolnih činov se je izvršilo v sedanjih vojni. Presenečenje je sledilo presenečenju, in o čemur je človek še malo prej domneval, da je nemogoče, je danes nepobiten fakt. Mi pa še vedno stojimo, zijamo in še čudimo.

Tudi z Reko je bilo nekaj podobnega. Jugoslovani si laste pravico do tega mesta iz mnogobrojnih vzrokov, med katerimi so najvažnejši sledeči:

Reka je edino pripravno pristanišče za Jugoslavijo. Vsa okoličina je jugoslovanska, in kar je Italjanov na Reki, so importirani ljudje ali pa prisilno poitaljančeni.

V dobri veri so si mislili Jugoslovani: Pustimo Italjanom Trst, če ga že hočejo, toda Reka mora biti naša, ker je za nas življenjskega pomena in neprecenljive važnosti.

Ko so opravili jugoslovanski prstovoljci svoje ogromno delo ob Pijavi, ko so se pod slovenskim pritiskom zmajali nagniti temelji habsburške monarhije, se je osnoval v Zagrebu narodni svet, sestojec iz slovenskih in hrvaških zastopnikov.

Ta narodni svet je bila najvišje inštanca nove države Slovenec in Hrvatov. Ugledni naši možje so spoznali veliko važnost reškega pristanišča za Jugoslavijo ter se v času, ko so se italjanske bojne ladje v strahu pred Avstrijo strahopetno skrivale po raznih italjanskih pristaniščih, polastili velikega dela avstrijskega brodogradnja ter proklamirali Reko za last Jugoslovancov.

Avstrija je medtem razpadla, Italjanom je pa narasla korajža. Prišli so na Reko hinavskih obrazov ter označili svoje vojaštvo kot orodje medzvezniške komisije, katera bo upravljala Reki toliko časa, da bo to mesto prisojeno tej ali drugi stranki.

Jugoslovani, pošteni in preveč zaupljivi, so jim napravili proktor. Italjani so začeli igrati ulogo ježa, ki je pregнал lisice iz njegove brloga.

Italjani so se posluževali nasilja, Jugoslovani pa odkritosrečnih in prepričevalnih besed. Treba je bilo namreč mirno in brez prelivanja krvi dokazati najvišjim zavezniškim diplomatom, kdo je edini opravičen do Reke in kdo ne.

Dokazi Jugoslovancov so temeljili na pravici in poštenosti. Zato jih je tudi vsakdo uvaževal. Italjani so se pa poslužili drugih sredstev. Raztrbili so med svet, da so na Reki sami Italjani (zavedne Hrvate so bili medtem namreč deportirali v Sicilijo), da jim mora pripasti Reka po vseh božjih in človeških postavah, češ, da drugače ne bo miru na svetu.

Ko je pariška gospoda izprevidela, da ni mogoče niti prvemu niti drugemu popolnoma ugoditi, je izbrala srednjo pot — internacionalizacijo Reke.

Za vzdrževanje miru in za preprečenje spopadov med nasprotnimi elementi je bila na Reki kombinirana zavezniška posadka: Italjani, Francozi, Angleži in nekaj časa tudi Amerikanci.

Francozi so vzdrževali ravnotežje, kajti če bi bili tam sami Italjani, bi bilo vroči spopadi na dnevnem redu. Poveljstvo te posadke je bilo neposredno podrejeno najvišjemu zavezniškemu svetu.

Zadnje dni se je pa pripetilo nekaj značilnega. Z vednostjo italjanske vlade in močda tudi zaveznikov je zbral priskuknjeni D'Annunzio par tiseč mož, odšel na Reko ter jo zavzel. Izdal je proklamacijo, da je Reka italjanska. Naletel ni na noben odpor. Francozi in Angleži so mirno gledali njihov prihod v mesto.

Francozi in Angleži so sneli raz poslopja svoje zastave ter odšli. Reki vlada D'Annunzio.

Pariški gospodje bodo najbrže uvedli preiskavo, ki bo trajala toliko časa, da bodo Italjani izstrelili iz mesta in okolice zadnjega hrvaškega prebivalca ter prazne prostore naselili s Kalabrezi.

S tem, da je postala Reka Fiume, je zadobila pravica hud udarec, ki bo prej ali slej krvavo maščevan.

Članstvu združevalnih organizacij

Spet je oživela prekoriščanje ideje, namreč združenje Jednot in Zvez.

Ta ideja naj pa ne bi rodila kamena, s katerimi bi se kaunjalni uboga trpina delava, ampak redil naj bi se sad, ki bi pomagal trpini do boljše bodočnosti.

Torej, bratje in sestre vseh prizadetih organizacij, odprite zdaj oči, dokler je še čas, in pomagajte sami sebi, da ne boste potem zopet zdihovali, ko bo prepozno.

Pomislite, kaj se je že vse godilo pri naših podpornih organizacijah. Da bo pa temu enkrat konec, treba je sedaj dobro premisliti.

Poglejte v preteklost, koliko protestov in pritožb je bilo. Listi so bili polni samega kritiziranja in hrepotne debate, tako da so stitela že kar nosa bolela. Vse to so povzročili največ glavni odborniki.

Koliko je naših rojakov Slovenec, ki nimajo nobenega podprerega društva!

Ti pravijo: Kaj bom pristopil, ko ni drugega kot naklada za naklado, kaj bom delal za druge!

Dosti je naših Slovenec, ki so pustili naša slovenska društva in pristopili k angleškim. Pravijo, da tam ni naklade in tudi mesečina je manjša kakor pri naših slovenskih. Ti ljudje pravijo: Naša nekdanja Avstrija nas je pogonila v tuje dežele, naše slovenske organizacije nas pa gonijo k tujim organizacijam.

Res je, da nekateri naši voditelji delajo dostikrat po svoji volji in v korist samo nekaterih. Kardar se nalože davki in uboga trpina, se ga nič ne vpraša, v kakih finančnih razmerah se nahaja, ampak kar nalože se mu naklada, kakor se je naložil davke v naši nekdanji Avstriji. Naprednjak, ki

je že plačeval društva leta in leta in še mogoče nikdar ni dobil dolarka podpore in ko nekoga lepega dne ni mogel plačati avemerta, se mu je rečlo: Če ne plačaš uboga reva, se te k organizaciji več ne priteva.

Naši glavni odborniki imajo mesečno plačo, katere jim nihče ne odvzame. Oni terej ne poznajo slabih delavskih razmer. Čudno, da so tako hitro pozabili, kako je bilo, ko so bili še na našem strličju.

Dragi, res dobro je, da je dosti denarja v blagajni; ali žalostna je tako bogatija, ko ne veš, če bo kdaj tebi koristila.

Kaj nam pomaga pola 'tran kruha, ako ne moremo do njega! Nek milionar je umrl glada poleg vseh svojih milijonov.

Kaj nam pomagajo velike blagahe in denar naložen pri milijonarjih, mi člani pa brez centa v žepu!

Ako je pa par smrtnih slučajev, je pa precej naklada. Zakaj pa ovi denar leži!

Vidite, zato se pa ubogi trpin delavec pritožuje, zato jih je nešteto, ki ne pristopijo k našim slovenskim organizacijam, ampak jih zapuščajo in pristopajo k tujim.

Ni čudno, da se ljudje pritožujejo, da vlada velika politika pri nekaterih odbornikih.

Poglejmo raprimer SDPZ. Si še spominjate, čitate, kaj vpitje je bilo po časih zaradi nekoga primanjkljaja tisti čas, ko je bila konvencija SDPZ v Clevelandu? Pri tem vpitju so bili nazveči največ sedanjih pomožnih tajniki SDPZ, ker je šlo za njih dobrobit.

Se še spominjate, kako so o končani clevelandski konvenciji xpili in hvalili, kako dobre možje so izvolili v odbor?

Ste se li zdrabili, ko je bil kmalu zatem velik primanjkljaj v blagajni?

Ste li kaj slišali, če so ti gospodje sedanjih pomožnih tajniki kaj močno vpili in žalovali za tem primanjkljajem v blagajni? Ni! Zakaj ne? Vprašajte se sami.

Zdaj pri združitvi bodo spet sladke besede, možje na pravnem mestu. Jih boste spet volili. Že veste.

Torej, dragi bratje in sestre združevalnih organizacij, zdaj bo spet čas, da se ta žalostni položaj izpremeni.

Ko bo napačil dan konvencije vseh združevalnih organizacij,

treba bo dobro premisliti, da se bo postavilo v odbor može, ki bodo delali v prid vsemu članstvu, ne pa samo nekaterim!

Zaradi glasila je tudi razvidno, kako koristno je za članstvo, če ima organizacija svoje glasilo, ali da sta si glasilo in glavni odbor roka v roki.

Glejte, cenjeni člani in članice, ako v glavnem odboru ni kaj prav in ti član(ice), bi se rad v glasilo pritožil ali pa članstvu pojasnil, da nekaj ni prav, ali članstvu svetoval, kako da bi bilo boljše za članstvo in organizacijo. To mogoče glavnemu odboru ni dovolji ali v prid. Tvoja pritožba ali nasvet ni zagledal belega dne v glasilu, kajti stroga cenzura glavnega odbora je glasilu prepovedala, da se stvar ne priobči, ker bi mogoče glavnemu odboru škodovalo, kar se je že tudi zgodilo.

Bil je namreč priobčen dopis v nekem glasilu, v katerem je dopisnik om-njal neke članice, katerih dopis ni zagledal belega dne, ker so se menda hotele nekaj pritožiti. Temu dopisniku so pa priobčili dopis. Je bil že v korist gl. odboru.

Prav izvrstno in hvale vredno je bilo v tem dopisu, ko je dopisnik priznal, da je bil nek prejšnji tajnik dotične Zveze postenejak, ko je še opravljal tajniški posele. Norčeval se je pa proti koncu svojega dopisa, da je dotični tajnik, sedaj že prestar, ker se je želelo, da bi bil spet tajnik dotične Zveze, da starih ljudi nikjer ne usrajo. Čast takemu dopisniku in glasilu!

Vidite, bratje in sestre, tako glasilu je v korist članstvu.

Bratje in sestre, zdaj bo spet čas, da se ta zelo pomembna in koristna stvar izpremeni.

Glavni odbor bi moral zavzeti druge stališče, da bi deloval v prid vsemu članstvu, ne pa v prid samemu sebi. Glasilo mora biti ne pristaško, ne da dela v prid in pa na komando gl. odbora.

Dragi, saj vendar delujemo povsod za prostost in svobodo, še onstran morja, tukaj pa, kakor se vidi, gre kraljestvo in komanda nad reveži gori.

Ne mislite pa, da je to kako kritiziranje, ampak je samo nekaj članstvu v predarek.

Pozdrav vsem članom in članicam združevalnih organizacij.

Član ene prizadetih organizacij

Dopisi

Saginaw, Mich.

Kot druga mesta po Ameriki, tako je tudi to mesto veliko napredovalo v vojnem času. Zgradili so veliko ladjedelnice ter dve veliki livarni. Pred dvema meseca je začela obratovati tovarna za automobile pod imenom Motor Plan Co. Senora Co. iz New Yorka je začela graditi tukaj tovarno v pet nadstropij.

To mesto ima približno 70,000 prebivalcev. Delavske razmere niso slabe. Delo se lahko dobi, ako kateri hoče. Zasluzek je pa odvisen od dela.

Čital sem dopis iz tega mesta v št. 209 G. N., da tukaj ni slovenskih čeklet. Ako ta fant to misli, da jih ni, se pa prav dobro moti. Na vse štiri dele Saginawa jih lahko postavimo; za vsake del po štiri krasne slovenske ročice. Ki vedno cveto. To je pa resnica, da se Slovenci med seboj dobro razumemo ter imamo večina dober zasluzek. Zato pa tudi dobro napredujemo; skoraj vsak ima svoj dom. Žal mi je, da se tukaj ne moremo toliko zediniti, da bi vstanovili slovensko podporno društvo.

Pozdrav vsem Slovenem in Slovenkam širom Amerike.

Narodnik.

Mount Olive, Ill.

Med raznimi dopisi v Vašem cenjenem listu mi ugajajo posebno dopisi naših slovenskih farmerjev.

Pred kratkim sem našel zamega in prijatelja John Mostarja na farmerski naselbini East Worcester, N. Y. Ker se nisimo osebnoposlovili (gotovo iz raznih vzrokov), želim njemu in njegovim družini veliko napredka, zdravlja in sreče v novem stanu. Pri nas je vse pri starem.

Nadalje prosim slovenske farmerje po onih državah, kjer je pridelek krompirja, za kako poslušano. Zakaj bi se ne posluževali gesla: Svoji k svojim! Zakaj ni morali tujerodna prekajca podpirati, posebno v tej dragini? Tukajšnja okolica ni primerna za pridelek krompirja, zato je bi ga skupno z več rojaki vzeli en železniški voz (karo). Ako je mogoče, naj se naznani čena in kake vrste je. Za poslušano se že vnaprej zahvaljujem.

Kar se dela tiče, ni posebno hvale vredno po premogokopih. Enkrat z bikom, enkrat s klinom, je naš pregovor. Prvo velja za sedaj, ko zboruje konvencija premozarjev v Clevelandu, ali vseeno primanjkuje železniških voz.

Andrew Maren, Box 437.

Glenwood, Ga.

Tem potim naznanjam vsem prijateljem in znaneem žalostno vest, da je 10. septembra pozvil vlak v Savannah, Ga. Louisa Poje, doma iz Starega kota na Doljenjskem. Bil je star 25 let. Tu zapušča dva brata, Johna in Ludvika, v starem kraju dve sestri in enega brata. Počivaj v miru in lahka naj ti bo zemlja!

John Poje

Državne službe v poljedelski stroki.

Poljedelsko ministrstvo potrebuje večje število strokovnjakov, ki so dovolj višje poljedelske šole in ki bi hoteli nastopiti državno službo v poljedelski stroki.

Zdravilo za vse muskularne bolezi
Pain-Expeller
 neprekoaljiv.
 Pazite na znak SIDRO.
 Po vseh lekarnah po 50c in 65c ali pa pošljite na
F. A. D. RICHTER & CO.
 129-130 Broadway, New York

Pismo iz domovine

Frane Zrimec iz Černošnic piše svoji sestri Mrs. Tomšič v Lorain, Ohio:

Tvoje zadnje pismo sem sprejel leta 1914, ko sem bil v Ptujce. Opisal sem ti večkrat, toda odgovora ni bilo nobenega. V vojni sem bil ves čas in vojna me je takorekoč určila. Ranjen sicer nisem bil, toda bolezn sem se nalezal za vedno. Bilo je strašno in grozno trpljenje. Hrana je bila slabša kot za prašiče. Jedli smo kruh, počen iz pšenične slame in dvajega kostanja. Žal, da tudi takega kruha ni bilo vedno. Naši velikaši niso nič vprašali, če dobi mo je jesti ali ne. Glavna stvar je bila, da smo nosili puško na rami in opravljali svojo službo. Oni so se skrivali oddalec ter kričali, da moramo vzdržati. Mi smo stradali in padali, oni so pa jedli beli kruh in pili vino. Tri leta sem prestajal četrto leto sem se pa ob neki priliki zgredil. Odpejli so me v bolnišnico ter dognali, da imam vnetje prsne mrene. V treh tednih so me poslali zopet iz bolnišnice. Službo sem opravljal pet mesecev, dokler sem dobil pljučnico. Nadalje sem imel parkrat špansko bolezen in slednjič sem se nalezal revmatizma, katerega se ne iznebidim do smrti. Plača je mala, toliko, da živim. Srečni ste lahko, ker ste v Ameriki. Pozdrav!

Frane Zrimec
 orožniški stražmojster.

INFLUENZA SE BO VRNILA

Znanstveniki pravijo, da se bo nalezljiva bolezen zopet pojavila, a ne v tako hudi obliki.

Washington, D. C., 14. sept. — Ali se bo tekem sedanjega leta vrnila influenza?

To je vprašanje, ki ga stavlja jo tiseči znanstvenikov in milijoni navadnih ljudi po celem svetu in o tem vprašanju razpravlja generalni zdravnik Blue v posebnem poročilu, v katerem pravi, da se bo kuga najbrž zopet pojavila, a ne v tako hudi obliki kot preteklo leto.

Influenca se bo najbrž zopet pojavila, a to ni na noben način gotovo, — je izjavil general Blue.

Vsa znamenja kažejo, da se bo influenza vrnila, a ne v tako ostri obliki kot je nastopila tekem preteklega leta. Občinski uradniki in občinski zdravstveni sveti bi morali biti pripravljivi za ta slučaj. Dejstvo, da je človek, ki je bil enkrat napaden od influenec, skoro imun proti tej bolezni, bo gotovo preprečilo strah od strani onih, ki so prejšnje leto oboleli na tej bolezni.

Influenca se širi potom direktnega ali indirektnega kontakta ali stika. Dosedaj še ni gotovo, da je bil bacil, ki povzroča to bolezen, izoliran in vsled tega tudi ni sredstva, ki bi uspešno preprečilo to bolezen. Glavna stvar je preprečiti razširjenje bolezni potom primerne sanitacije.

NAZMANILO.
 Naznanjam vsem sorodnikom in znaneem, da nam je iz naše svedezitrgala influenza ljubo mater oz. ženo. Umrla je 15. oktobra 1918 v starem kraju zapušča soproga, enega sina in eno hčer, tukaj v Ameriki pa dva sina in dve hčeri. Rog ji daj večni mir in pokoj. Naj v miru počiva!

Preljuba naša mamica, ušla si žalosti skrbim in v večnost si od nas odsli; mi tvoji vsi na svetu tem se žalostimo za teboj. Bog naj ti mir dá in pokoj!

Zalujčci ostali:
 Anton Ferušek, sprog.
 Anton, Matija in Frank, sinovi.
 Franciska, Ana in Jozefa, hčere
 Export, Pa. (16-17-9)

Jugoslovanska Katol. Jednota
 Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1906.
Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
 Predsednik: MIHAEL BOVANSKEK, box 251, Conemaugh, Pa.
 Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 108 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
 Tajnik: JOSEPH FISLER, Ely, Minn.
 Skladnik: GEC. L. BROZICH, Ely, Minn.
 Slagajnik neisplačanih smrtnih: LOUIS COSTELLO, Baldwin, Colo.
 VRHOVNI ZDRAVNIK:
 DR. JOS. V. GRAHEK, 643 E. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.

MADZORNIKI:
 JOHN GOUZE, Ely, Minn.
 ANTHONY MOTZ, 941 Ave. M. S. Chicago, Ill.
 IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:
 GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
 LEONARD GLABODNIK, box 486, Ely, Minn.
 JOHN RUPNIK, S. R. box 54, Export, Pa.

ZDRAŽEVALNI ODBOR:
 JOSEPH PLAUTZ, Jr. 423-7th St. Calumet, Mich.
 JOHN MOVERN, 634-2nd Ave. Duluth, Minn.
 MATT POGORELEC, 1 W. Madison St. Room 406 Chicago, Ill.

ZDRAŽEVALNI ODBOR:
 RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave., NE Cleveland, Ohio.
 FRANK ŠKRABEC, St. Yda. Sta box 43 Denver, Colo.
 GREGOR HRESČAK, 407-8th Ave., Johnston, Pa.

Jednotino glasilo: GLAS NARODA.
 Vsi dopisi, tiskajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne sošiljave naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Ne osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bodo ostrala.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem na otu in ima kog 3200 000 (tristotoseč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtnih je že izplačala do 1,500,000 (en milijon i pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen polnik si še svesti da dobi podporo, kadar jo potrebuje.
 Društva Jednote se nahajajo po raznih aprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, pripravljamo vstanovitve novih. Društvo se lahko vstanovi s 3 člani ali članicami.

Se udeležba poslušala se je obrniti na glavnega tajnika.

ter največje čistoče v vsakem oziru.

Priznati je treba tesen stik med influenco ter pljučnico, katerega je bilo opaziti tekem celega trajanja epidemije v preteklem letu. Vsa znamenja kažejo, da se je v preteklem letu razširila bolezen po celi deželi še predno zdravstveni organi spoznali njeno resnično naravo. Vsled tega, ker so merodajni krogi omalovaževali prve pojave te bolezni, se je tudi razširila na način prave kuge. Vsa pozornost je bila v onem času posvečena vojni in vsled tega so tudi trpele razmere doma.

V slučaju epidemije je glavna stvar, da se človek ne poslužuje kozarec, žlice ali drugih orodij, ki niso popolnoma čista in katera so rabile prej druge osebe. Na ta način se je v preteklem letu bolezen najbolj širila. Vsled tega je priporočati največjo telesno snago in previdnost, ki ne bo nikomur škodovala, a gotovo vsem koristila.

Priznati je treba tesen stik med influenco ter pljučnico, katerega je bilo opaziti tekem celega trajanja epidemije v preteklem letu. Vsa znamenja kažejo, da se je v preteklem letu razširila bolezen po celi deželi še predno zdravstveni organi spoznali njeno resnično naravo. Vsled tega, ker so merodajni krogi omalovaževali prve pojave te bolezni, se je tudi razširila na način prave kuge. Vsa pozornost je bila v onem času posvečena vojni in vsled tega so tudi trpele razmere doma.

V slučaju epidemije je glavna stvar, da se človek ne poslužuje kozarec, žlice ali drugih orodij, ki niso popolnoma čista in katera so rabile prej druge osebe. Na ta način se je v preteklem letu bolezen najbolj širila. Vsled tega je priporočati največjo telesno snago in previdnost, ki ne bo nikomur škodovala, a gotovo vsem koristila.

Priznati je treba tesen stik med influenco ter pljučnico, katerega je bilo opaziti tekem celega trajanja epidemije v preteklem letu. Vsa znamenja kažejo, da se je v preteklem letu razširila bolezen po celi deželi še predno zdravstveni organi spoznali njeno resnično naravo. Vsled tega, ker so merodajni krogi omalovaževali prve pojave te bolezni, se je tudi razširila na način prave kuge. Vsa pozornost je bila v onem času posvečena vojni in vsled tega so tudi trpele razmere doma.

V slučaju epidemije je glavna stvar, da se človek ne poslužuje kozarec, žlice ali drugih orodij, ki niso popolnoma čista in katera so rabile prej druge osebe. Na ta način se je v preteklem letu bolezen najbolj širila. Vsled tega je priporočati največjo telesno snago in previdnost, ki ne bo nikomur škodovala, a gotovo vsem koristila.

Priznati je treba tesen stik med influenco ter pljučnico, katerega je bilo opaziti tekem celega trajanja epidemije v preteklem letu. Vsa znamenja kažejo, da se je v preteklem letu razširila bolezen po celi deželi še predno zdravstveni organi spoznali njeno resnično naravo. Vsled tega, ker so merodajni krogi omalovaževali prve pojave te bolezni, se je tudi razširila na način prave kuge. Vsa pozornost je bila v onem času posvečena vojni in vsled tega so tudi trpele razmere doma.

V slučaju epidemije je glavna stvar, da se človek ne poslužuje kozarec, žlice ali drugih orodij, ki niso popolnoma čista in katera so rabile prej druge osebe. Na ta način se je v preteklem letu bolezen najbolj širila. Vsled tega je priporočati največjo telesno snago in previdnost, ki ne bo nikomur škodovala, a gotovo vsem koristila.

Priznati je treba tesen stik med influenco ter pljučnico, katerega je bilo opaziti tekem celega trajanja epidemije v preteklem letu. Vsa znamenja kažejo, da se je v preteklem letu razširila bolezen po celi deželi še predno zdravstveni organi spoznali njeno resnično naravo. Vsled tega, ker so merodajni krogi omalovaževali prve pojave te bolezni, se je tudi razširila na način prave kuge. Vsa pozornost je bila v onem času posvečena vojni in vsled tega so tudi trpele razmere doma.

V slučaju epidemije je glavna stvar, da se človek ne poslužuje kozarec, žlice ali drugih orodij, ki niso popolnoma čista in katera so rabile prej druge osebe. Na ta način se je v preteklem letu bolezen najbolj širila. Vsled tega je priporočati največjo telesno snago in previdnost, ki ne bo nikomur škodovala, a gotovo vsem koristila.

Priznati je treba tesen stik med influenco ter pljučnico, katerega je bilo opaziti tekem celega trajanja epidemije v preteklem letu. Vsa znamenja kažejo, da se je v preteklem letu razširila bolezen po celi deželi še predno zdravstveni organi spoznali njeno resnično naravo. Vsled tega, ker so merodajni krogi omalovaževali prve pojave te bolezni, se je tudi razširila na način prave kuge. Vsa pozornost je bila v onem času posvečena vojni in vsled tega so tudi trpele razmere doma.

V slučaju epidemije je glavna stvar, da se človek ne poslužuje kozarec, žlice ali drugih orodij, ki niso popolnoma čista in katera so rabile prej druge osebe. Na ta način se je v preteklem letu bolezen najbolj širila. Vsled tega je priporočati največjo telesno snago in previdnost, ki ne bo nikomur škodovala, a gotovo vsem koristila.

Priznati je treba tesen stik med influenco ter pljučnico, katerega je bilo opaziti tekem celega trajanja epidemije v preteklem letu. Vsa znamenja kažejo, da se je v preteklem letu razširila bolezen po celi deželi še predno zdravstveni organi spoznali njeno resnično naravo. Vsled tega, ker so merodajni krogi omalovaževali prve pojave te bolezni, se je tudi razširila na način prave kuge. Vsa pozornost je bila v onem času posvečena vojni in vsled tega so tudi trpele razmere doma.

V slučaju epidemije je glavna stvar, da se človek ne poslužuje kozarec, žlice ali drugih orodij, ki niso popolnoma čista in katera so rabile prej druge osebe. Na ta način se je v preteklem letu bolezen najbolj širila. Vsled tega je priporočati največjo telesno snago in previdnost, ki ne bo nikomur škodovala, a gotovo vsem koristila.</

Dr. Otto Bauer o prevratu Avstrije in o boljševizmu

Simpatični in zelo izobraženi nemški socialno demokratični politik dr. Otto Bauer, danes eden od vodilnih mož avstrijske stranke, je govoril pred kratkim na shodu svojih volilcev v III. dunajskem okraju o svojem delovanju v uradu državnega tajnika za zunanje zadeve.

"Arbeit Zeitung" prinaša njegov lepi govor, v katerem je podal svojim volilcem račun za svoje delovanje. Način, s katerim je odbil hujškanje in laži dunajskega kapitalističnega časopisja, razširjene o njegovih politiki, je naravnost briljanten. Nas bodo zanimala predvsem njegova izvajanja o bivši Avstriji in o boljševizmu. Dr. Otto Bauer je govoril o svojem trudu za združitev Nemške Avstrije z Nemčijo in tu je izjavil: "Ko sem prišel v državni urad za zunanje stvari, je bil moj prvi cilj uglediti pot za združenje Nemške Avstrije z Nemčijo. To ni bil moj cilj šele od novembrskih dni. Že leta 1907 sem napisal knjigo o narodnostnem vprašanju, v kateri sem razložil, da ne bo mogoče takrat, ko pride doba socialne revolucije, na noben način ohraniti tako nenaravne stvar kot je to bila avstro-ogrska monarhija, ki je bila vzdrževana le z močjo dinastije in bajonetov, ter da si ustvarijo Čehi, Poljaki, Jugoslovani in Ukrajinci samostojne države. Rekel sem tedaj, tudi da nam avstrijskim Nemcem ne preostane nobena druga pot kot združitev z nemško domovino."

O svojem razmerju do boljševizma, ki je bilo predmet toliko časnikaških poročil, je izjavil sodr. Bauer: "Vi veste, da nisem boljševik, toda iz čisto drugih vzrokov kot Funder, Benedikt in Karpeles (lastniki dunajskih kapitalističnih listov. Op. ur.) Po mojem mnenju sicer pomenja boljševiška metoda v sedanjih državah in gospodarskih razmerah v Evropi prehodno zmago proletarijata. Funder, Benedikt in Karpeles so nasprotniki boljševizma zato, ker se boje za prehodne zmage, jaz pa zato, ker hočem proletarijatu pribrati poraz. Nisem pristaš boljševiške metode in namtram je za neuporabljivo v tej državi in v tej dobi. Toda naproti nisem bil tudi nikoli zaslepljen od sovrašstva do velikega svetovnega procesa socialne revolucije. Z velikim ginstanjem sem bil te dni pismo, ki ga je priobčil Romain Rolland v "Populaire". To je eden izmed največjih ljudi, ne samo velik pisatelj ampak tudi eden od tistih malih, ki so bili med svetovno vojno resnična vest človeštva, ki so se vedno znali povzpeli nad krvave spopade in so vedno možko klicali v svet, da se Francozje in Nemci bratje ter da more velikost Evrope temeljiti le na njihovem prijateljstvu. Romain Rolland gotovo ni boljševik in nima ničesar skupnega z boljševiški metodami. Jaz sem ravno tako malo boljševik kot on, toda kadar izrekam svojo sodbo o boljševizmu, se čutim vedno bližje Rollandu kot pa Karpelesu. Moji politični prijatelji Longuet v Franciji, McDonald v Angliji in Turati in Italiji tudi niso boljševiki, četudi stojijo na čelu velikega gibanja, ki stremi za tem, da se boljševikov ne bo ubijalo. Dasi se postavljajo napram boljševizmu kritično, stoji vendar na stališčih, da je to stvar Rusov in Madžarov, trije narodi pa nimajo pravice, da bi jih s silo premagovali. Ne vjamem, da bi mogla vlada, s kateri imajo socialni demokrati kolikaj vpliva, ravnati drugače."

Shod je sodrugu Baueru soglasno izrekel zahvalo in zaupanje.

Nekaj zanimivosti o Nizozemski

Človek je v večnem boju zoper desetimi leti morje. Narave in ni je sila, katere bi človek ne preužgalo. V čim večni boju na svetu toliko ne zanima za jem boju zoper naravne sile je človek poljedelstvo in vrtnarstvo kot ravništvo, tem večje uspehe lahko dobi v Nizozemski. Izraja vse zemljo, beleži. Ako se ozremo le nekoliko kilometrov je je le mogoče. Napravili so iz zgodovinskih primerjav s prekopami po osli deželi, da se razmere, kakor so bile naprimer voda odteka v velikem dežju ali pred tisoč leti, in sedanje, ki lah naliva. Kadar nastane suša, pa lo mislimo, da so se goščili čudeži na nekakoj zemlji. Kjer jim je le prej puste in popolnoma nerodno mogoče, iztrgajo morju zopet ne vitne pokrajine so ljudje izpremenili kaj zemlje ter na ta način si Nizozemci v cvetoče livade in rodovitna zemel sami večajo svojo državo na polja, neprehodna močvirja so iz račun — morja.

Omeniti se pa mora, da večina in ravno v kultiviranju zemlje Nizozemske leži pod morsko gladino je človeštvo izkazalo nepremagljivo. Poglejmo nekatere pokrajine, kot je pa površina morja. Jne v Združenih državah. Pred Tola nihče ne pričakuje nevarnosti leti se prave puščave, sedaj stli, ker so vsi nasipi zgrajeni tako, da jih ne morejo morska valovi razrušiti. Poleg tega imajo v nekaterih pokrajinah na Nizozemski za vsak slučaj naprave, kakozemskem (Holandijski). Tamošnji tere vedno razuzanjajo višino morja prebivalci so pa takorekto naposke eladine. vedeli boj morju ter nu ugrabili. Marsikateri tujec, ki je obiskal kos zemlje. Kjer je pred nekaj Nizozemsko, je videl vse polno stoletij razsajal vihar, tam so sedaj mesta in vasi, polja in travni. Ko je nikli. Kjer so pred nekaj stoletji pa izvedel, da se nahaja cesta, po ribiški se lovili ribe, se danes pase živina.

Nekaj kilometrov od glavnega mesta Nizozemske, Amsterdam, je se pred dobrimi 60. leti bilo morje, kjer je bilo prostora za 70 parkov in kjer je bila okrog leta 1830. velika bitka. Leta 1836. je nastal tak vihar v tamošnji okolič, da je voda poplavlila celo mesto ter se razlila daleč v notranjost.

Toda prebivalci se tega niso ustrašili, ampak šli so na delo ter v 39. mesecih napravili velik nasip ter osušili nad 4.200 oravov sveta. Najprvo so napravili velik nasip, nato so izkopali jarke ter pričeli vodo odpravljati z velikimi vodnimi scalkami. To "ugrabljeno" zemljo so nato pričeli obdelavati. Sedaj živi na tem prostoru nad 15.000 prebivalcev in poljski pridelki so eni izmed najboljših v celem svetu. Zgradili so dobre ceste, ob katerih se razprostirajo najrodovitejša polja. Nastala so mesta, trgi in vasi, v katerih evete ind otrijsi. Komu niso znane hijsente haerlemske? Te sloviijo po celem svetu in uspevajo na vrtoyah, kje je bilo še pred dobrimi

Socializem in ruska revolucija

Napisal Dr. Henrik Tuma.

Vse evropsko časopisje je pod vplivom velikega kapitala buržazije in reakcionarnih vlad z malo izjemo res socialistično urejvanih listov. Meje Ruske so hermetično zaprte, da bi ne mogle prihajati sirenski glasovi ljudske svobode in samouprave med narodne mase kulturne Evrope. Še tisto pičlo število poročevalcev, katerim je bilo mogoče priti v stike z vodstvom gibanja ruske revolucije, je tako malo pripravljeno in poučeno o ruskih razmerah, o ruski zgodovini, o bistvu ruskega življenja in duši priprostega ruskega človeka, da so prineslo le malokatero pristno in resnično vest ruskega proletarijata zahodni Evropi.

Kako pa naj Slovenci razumejo veliko rusko revolucijo, kako naj razumejo ruski boljševizem, ki sta plod neprestanega zdržnega razvoja in realnih socialno-ekonomičnih razmer velikega naroda, ako pred vojno med njeno inteligenco morda ni bilo petero mož, ki bi znali kurentno čitati ruske liste, ki bi kolikaj poznali rusko zgodovino in slovstvo iz ruskih virov samih. Saj so najbolj navdušeni slovenski narodnjaki čitali ruske pisatelje v nemškem prevodu Reklamove biblioteke!

Kake pojme so imeli o socializmu samem! Koliko jih je čitalo spridoma čitalo dela mladega Marxa do njegove knjige "Zur Kritik der politischen Oekonomie" leta 1859. — Marxa komunista in revolucionarja?

In vendar je v teh delih, iz tega mladeniškega, ognjevitega dušna največ onih miselnih bliskov, ki so posvetili v temne globine človeške družbe, misli ki služijo danes kot osnova najnaprednejšim znanstvenim delom sociologov, ekonomov, politikov in zgodovinarjev, besede proroštva, ki se danes izpolnjujejo po velikem klanju narodov, po jalovosti političnih velenmov pariške konference — v gibanju internacionalnega proletarijata in posebej v — ruskem boljševizmu.

Marco Ramperti ocenjuje Barbusseov "Le Feu" (Ogenj) šteje tega pisatelja med socialiste dostavljaje:

— Kakor je danes že po usodi vsak, ki čuti v sebi moč ustvaritelja, s socializmom. — No reči bi moral: — Vreje iz njega sila ustvaritelja in umetnika, ki je po globoki intuiciji vojne in francosk družbe prišlo do sklepa: "Sporazumljenje vseh demokracij, sporazumljenje neskončnosti, vstaja ljudstva celega sveta. Vera kruto preprosta... Vse drugo, vse drugo, v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti je na sebi vse eno".

Kakor je bilo prvo spoznanje človeške družbe Karla Marxa revolucionarni komunizem, kakor so Barbusseovi francoski vojaki po naravnem razvoju čustva in misli prišli do bližnje posledice socializma — tako ruski boljševizem ni nič drugega, nego socializem dosledno in praksi izvajan po oni vsebini in po oni metodi, katero je bil narekoval Karl Marx, ni nič drugega, nego:

— Vstaja ljudstva. krute, preproste vere, — neupogljivo preproste vere prvih kristjanov, vere, ki edino kakor vsemogočna prirodna sila mora zmagati kulturni svet.

Ko je del bivše ruske socialne demokratične stranke dobil ime boljševiki na svojem prvem kongresu v Londonu leta 1903. pod Leninovim vplivom, dobil ga je od tega, da je odločna večina ruskih socialistov (boljševinstvo) sprejela cilj in taktiko:

— Vstaja ljudstva, vera kruto priprosta, vse drugo, vse drugo je postranska stvar!

Lenin je organiziral ruski proletarijat za en cilj, osredotočil je vse njegove sile na dejansko akcijo, za revolucijo, po kateri edino je bilo mogoče razdejati petstoletni carizem. Vera v lastno moč proletarijata, neomajljiva vera, da edino proletarijat preustroji človeško družbo, je misel vodnica ruskih Leninovih socialistov.

S to kruto preprosto vero stopili so delavski bataljoni na Petrograjске ulice ter v krvavem boju izvojevali svobodo ruskemu proletarijatu in trdnem prepričanju, da z njegovo svobodo zažari zarja novega življenja proletarijatu vesolnega sveta in človeštva.

Kdor danes uči proletarske mase drugače, ta ne umeje velikosti zgodovinskega momenta, ta ne čuti vse sile usodepolnih trenutkov človeštva, ki ne more najti odrešenja, ako ne v vskresenju ljudskih mas!

— Kaj more še veljati izmučenemu človeku mšičanski red in državni mir? Kar mora biti izlakovanemu delavcu vse milijardno bogastvo minule Evrope!

— S krvjo obrizgan, vrnil se je kmetovalec na svoje polje, — gnali so ga v bratomorni boj z molitvijo vsensmiljenemu bogu med kadilom in miro, pod orgelnimi zvoki himnov, kronanemu cesarjem!

— S človeškimi možgani pomrsan, vrnil se je inteligent med svoje tovariše znanstvenike in modroslovce, ki so učili boj za narod in domovino kot najvišjo čednost kulturnega človeka!

— Raztepatana so polja, vpuščene tvornice, pogazena morala, oskrujene cerkve in šole!

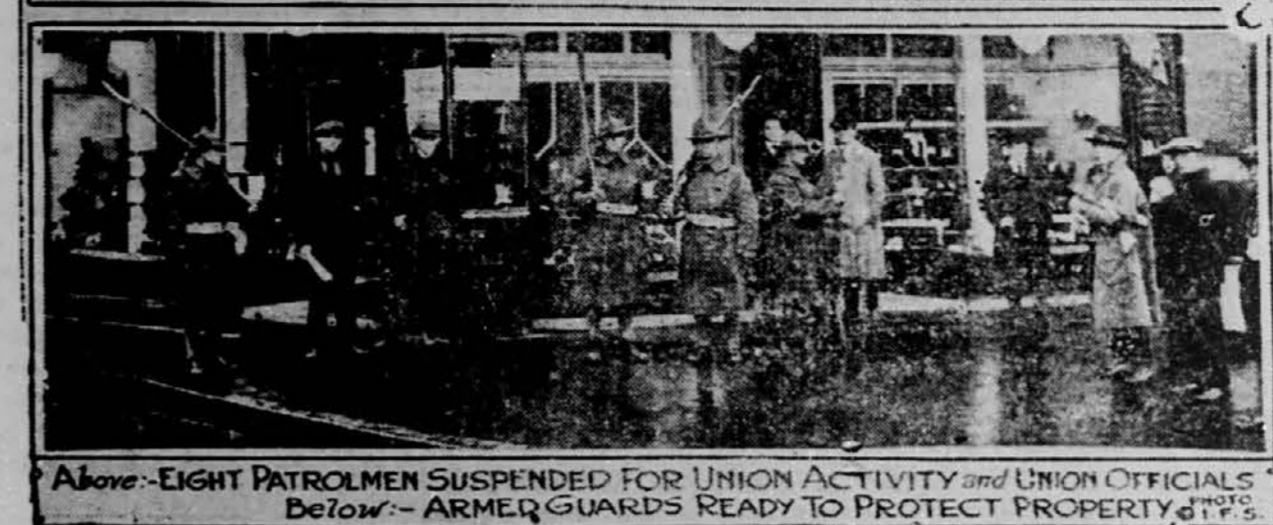
— Konje in mule so pasli po silju, z njimi polnili žn gnojili posvečene prostore!

— Prazna vera in prazna narodnost ste se izživele v vojni, zastrupljena kultura sreca in misli se je pogreznila v vojne blatu!

Znani čuvaju vodne sesalke, da je skrajni čas, da prične vodo odpravljati iz prekopov. Kakor hitro pa preneha delovati čuenjen zalni na veter, je to znak, da je prekop suh.

Vsi ti prekopji služijo obenem tudi kot prometna sredstva. Veliko teh prekopov je tako velikih, da po njih lahko vozijo vsi večji parniki; nekateri so pa zopet tako majhni, da je komaj prostora za navaden čoln, v katerem se vozijo na polje ali pašnike. Poleg tega so pa ti prekopji zelo bogati raznih morskih rib.

Večina poslojij na Nizozemskem je postavljena na kolih. Vsak stavebnik mora radi tega tudi dobro proučiti, kakšna je zemlja na mestu, kjer hoče postaviti stavbo, koliko kolov bo porabil še poleg navadnega stavbenega materiala.

Above:—EIGHT PATROLMEN SUSPENDED FOR UNION ACTIVITY and UNION OFFICIALS Below:— ARMED GUARDS READY TO PROTECT PROPERTY, etc.

Mestne in državne ustavne oblasti ter delavske unije so sklenile, da se bodo borile do zadnjega, dokler ne bo zadeva policijske stavke v Bostonu popolnoma rešena. Governer Coolidge izvaja v polni meri svojo avtoriteto kot načelnik državne milice. Ko je prišel štrajkarski odbor v mesto, no hišo, je župan J. Peters odbornikom odločno povedal, da tujca policistov ne bo nikdar priznava. Odborniki so pa zahtevali, naj bo stražnikom dovoljeno osnovati tujco ter jo pridružiti A. F. of L. s pristavkom, da ne bo policija nikdar poklicana na kako simpatijsko stavko. — Prva slika nam kaže stražnike, ki so bili odstavljani ter par delavskih voditeljev. Kakor hitro so policisti zaštrajkali, je poveril governer straženje mesta milici, ker so se dogajali ropi in vlomji. — Tako stražo nam kaže druga slika. — Na tretji sliki vidimo bostonskega župana Petersa in policijskega komisarja Curtisa.

MAYOR ANDREW J. PETERS POLICE COMMISSIONER EDWIN N. CURTIS

dar podrla. Vsa poslopja imajo strme strehe in so pokrita z opeko. Pri vseh poslojijah zelo izrabljajo prostore. Opazimo pa le malo oken. Kajti na Nizozemskem se mora plačati od vsakega okna davek. Radi tega se jih kolikor mogoče ogibljuje. Oken napravijo malo, pa te toliko večje. Kabijo jih večkrat tudi kot vrta.

V večjih mestih so navadno vse hiše štirinadstropne. Navadno stanujeta v eni taki hiši dve družini. Nizozemci skrbijo posebno za čistost in snago v svojih stanovanjih. Vsako jutro pošljestijo okrog poslojij in odpadke zvoziijo na velik kup, ki ga potem sežgejo. Okna umivajo vsak teden najmanj enkrat. Pred nekaj leti so domači dekleta oskrbovala to delo, toda sedaj so se pa ustanovile družbe, ki skrbje, da so okna najmanj enkrat v tednu omita. Navadno računajo po dva do tri cente od vsakega okna.

Vsa mesta, posebno manjša, so radi tega jako čista in prijetno je pogledati tako mesto, ki izgleda kot kak model.

Nizozemci so v splošnem zelo marljivi in vztrajni. Ako kake stvar podvzamejo, jo gotovo dokončajo. In pri vsem tem so tudi zelo dostopni vsakemu izboljšanju svojega položaja in ako vidijo, da bi jim kaka stvar koristila, se je tako opreimeje. Posebno kar se tiče poljedelstva. Toda ene navade pa ne opuste za nobeno ceno. Namreč, da bi opustili svojo vero in kajeenje. Kajenja so tako navajeni, da kade pri vsakem delu in vs-povsod, razven v cerkvi in v mestni hiši. Pred nekaj leti je bila še navada, da so kadili celo v cerkvi, kar so potem opustili. V zadnjem času so pričeli kaditi cigarene mesto običajnih pip. Že otroci pričnejo kaditi ter imajo pri sebi o papirne otroke na poti v šolo s cigareto v ustih.

Mogoče se v nobeni drugi državi ne ceni tako osebna svoboda, kot ravno na Nizozemskem. Nimajo

ni obvezne šolske postave. Vsi komur je na prsto dano, da zabaja v šole in kakor dolgo hoče. Mogoče si bo kdo mislil, da je za tega veliko analfabetov in tej državi. Toda po poročilu zadnjega človeškega štetja, je ravno na Nizozemskem število analfabetov najmanjše. Vsakdo si prizadeva, da se izobrazí, kolikor mu je le mogoče.

Državnim zakonom se zvesto pokorijo in vse postave so jim takorekto svete. Edino proti enemu zakonu se borijo na življenje in smrt in to je proti naravnemu — proti morju. S tem imajo večni boj in vedno izidejo kot zmagovalci.

Nizozemci ne poznajo v družinah prepričev in nesloge ter vse povsod vlada prava zakonika in čestovska ljubezen; istočasno se opazi tudi v splošnem javnem življenju. Vsi občaneje med seboj kot bratje in sestre. Za reveže skrbje prav po občevstvu in radi tega ne opazimo nikjer berabeč, ki bi nadlegovali ljudi na cestah. Država je zgradila obsežne hiše, kjer imajo pristo oskrbo, stanovanje in hrano. Posebno pa skrbje za oskrbo otroka. Ko otroci izgube svoje starše, znaeji teh otrok kar tekunajajo med seboj, kot jih bo vzeli in skrbel za si.

Sploh skrbí država za občno blagostanje tako, kakor mogoče nobená druga. Vse javne naprave, ki služijo javnosti, so večinoma državne, kakor naprimer zastavnice in druge občne naprave. V vsakem večjem mestu so javna igrišča za otroke, ki so opremljena z vsem potrebnim, da najdejo otroci kolikor mogoče največ zabave.

Kakor so Nizozemci marljivi, ravnotako so tudi varčni. Največ zaupanja imajo v poštne hranilnice, ki jih je v primeru s prebivalstvom največ na Nizozemskem izmed vseh večjih držav. Poleg tega je prebivalstvo na Nizozemskem tudi zelo znanor. Pijancev splo ne opazimo, pa naj

si bo kakršnakoli prireditev hoče. Naj prirede kako ženitovanje ali veselico, pijanč ljudje ne bo. K temu so največ pripomogli zakoni, ki so v enem oziru zelo strogi, v drugem zopet ne. Imajo namreč postavbo, da je gostilničar odgovoren, če se človek preveč opije. Radi tega kaznujejo dolžnega gostilničarja ali kateroikoli osebo, katere mu dš toliko pijane, da se opije. Ne kaznujejo, ker vedo, da ni sam nič kriv! In ravno radi tega se gostilničarji varujejo, da bi dali se opitemu človeku še pijačo, ker s tem imajo lahko velike sinesni in stroške.

Naprma tujcem so Nizozemci zelo vljudni in postrežljivi. O tem pričajo vsi potniki ki so potkovali po tej deželi. Cene niso pretirane in tujcem ne izrabljajo kot v drugih deželah, mopak pazijo vedno na to, da se jim prikupijo, ker so prepričani, da s tem le privlačijo ljudi. Radi tega tudi radi zahtevajo razni potniki v to deželo. In vsakdo se je še pohvalno izrazil o Nizozemcih, kot o zelo marljivih in gostoljubnih ljudeh.

KONEC GAMBLANJA V BERLINU.

Berlin, Nemčija, 12. septembra. Izza izbruha revolucije so se igralnice v Berlinu grozno povečala in razmnožile. Toda tega prijetnega življenja bo kmalo konec. Obrambni ministar Gustav Noske je gal namreč povelje, da morajo biti do prihodnje nedelje vse igralnice zaprte. Kogar bodo dobili pri igranju, bo strogo kaznovan.

ŠPARTAŠKI VODITELJ UBIT.

Berlin, Nemčija, 14. septembra. V Essenu so ubili znanega špartaškega voditelja Hammerja. On je bil odgovoren za februarško ustajpo v ruhrskem okraju. Njegovo truplo so našli v nekem gozdu južno od Duesseldorfa. Kdo ga je ubil, se dozdaj še ni moglo dognati.

Brezprimerna invazija

Spisal JACK LONDON

(Konec.)

Kitajska pa se je smejala in čakala. Ob njenih mejah na kopnem je stalo na milijone evropskih vojakov. Ona je mobilizirala petkrat toliko milijonov svojih vojakov. Njihov cilj je bila invazija. Ob svojih morskih obalah je stala isto. Kitajska pa je bila presenečena. Pa tako ogromnih pripravah ni bilo nikake invazije. Tega ni mogla razumeti. Ob dolgi sibirski meji je bilo vse mirno. Ob njenih obalah niso bila mesta in vasi niti obstreljane. Nikdar v zgodovini sveta ni bilo še nikdar tako mogočnega zbiranja bojnih brodovij. Brodovja celega sveta so bila tam in noč in dan so pluli milijoni ton bojnih ladij ob robu kitajske obale. Kljub temu pa se ni nič zgodilo. Vprizorjen ni bil noben poskus. Ali so mogoče mislili, da bo prišla Kitajska iz svojega oklepa? Kitajske se je smejala. Ali so mogoče mislili, da jo bodo izmahnili ali izstradali? Kitajska se je zopet smejala.

Dne 1. maja 1916 pa bi videl čitatelj, če bi se nahajal v cesarskem mestu Pekingu, ki je štelo enajst milijonov prebivalcev, kaj čuden prizor. Videl bi esete polne klopetajočega rmenega prebivalstva in obraz vsakega posameznika obrnjen proti nebu. Visoko v modrem zraku pa bi zapazil majhno piko, v kateri bi spoznal radi rednih revolucij in granaj, značno letalo. Iz tega letala, ki je krožilo nad mestom, so padali izstrelki. — Čudni, neškodljivi izstrelki, cevi iz tenkega stekla, ki so se razbile na tisoč kosčkov, ko so padale na ceste in strehe hiš. Ničesar smrtonosnega ni bilo v teh izstrelkih. Nič se ni zgodilo. Niti kakih eksplozij ni bilo. Res je, da je bilo par Kitajcev ubitih, ker so padle cevi na njih glave iz tako velike višine. Pa kaj so bili trije Kitajci proti vsakoletnemu prirastku prebivalstva, ki je znašal dvajset milijonov? Ena teh cevi je padla v ribnik v nekem vrtu ter se ni razbila. Hišni gospodar jo je potegnil iz ribnika. Ni se je upal odpreti in v spremstvu svojih prijateljev ter ljudske množice, ki je postajala vedno večja, jo je odnesel vrhovnemu uradniku svojega okraja. Zadnje imenovani je bil pogumen mož. V navzočnosti vseh je razbil cev s koncem svoje pištolice. Nič se ni zgodilo. Med onimi, ki so stali zelo blizu, sta izjavila dva, da sta videla zleteti iz cevi nekaj, kar je bilo slabo komarju. To je bilo vse. Množica se je prvčela smejati ter se razpršila.

Kot je bil bombardiran Peking s steklenimi cevmi, tako je bila tudi cela Kitajska. Majhna značajna letala, ki so odletela z bojnih ladij, so vsebovala po dva moža, in ta letala so krožila nad vsemi mesti, trgi in vasi. En mož je vrdil letalo, drugi pa metal steklene cevi preko krova. Če bi bil čitatelj zopet v Pekingu šest tednov pozneje, bi zamislil enajst milijonov prebivalcev. Nekaj bi jih našel, par stotisočev mogočev, kojih trupla so gnala v hišah ter na zapuščenih cestah ali pa bila visoko nakopljena na zapuščenih mrtvaških vozovih. Ostale pa bi moral iskati ob glavnih in stranskih cestah obširne države. Ne našel pa bi vseh brezati iz okuženega Pekinga, kajti za njimi so ostali stoimstotisoči, kojih razpadajoča trupla so označila pot, po kateri so bežali ostali. Kot je bilo z Pekingom, tako je bilo tudi z vsem drugim mestom, trgi in vasi v državi. Kuga je obiskala vse. Ni pa bila to le ena kuga in tudi ne dve kugi. Bilo je to več kot ducat različnih kug. Vsaka virulentna oblika infekcijske smrti se je širila po deželi. Prenozna je kitajska vlada spoznala pomen teh velikanskih priprav, tega vpkločanja svetovnega sovražnika, tega pol leta majhnih značajnih ladij in tega dežja steklenih cevi. Proklamacije vlade so bile zaman. Ni so mogle ustaviti enajstih milijonov okuženih nesrečencev, ki so bežali iz mesta Pekinga, da širijo bolezen po celi deželi. Zdravniki in zdravstveni uradniki so pomirili na svojih postojankah. Smrti, premagala vsake stvari, je jahala preko dekretov vlade in Li Tang Wunga. Posekala je tudi njega, kajti Li Tang Wung je umrl v drugem tednu.

Če bi se pojavila le ena kuga, bi jo Kitajska mogoče premagala. Pred celim ducatom različnih kug pa ni bilo varno nobeno bitje. Mož, ki je ušel kozam, je podlegel legarju. Če je bil imunen tudi proti temu, ga je pobrala lubonska kuga, črna smrt. Bilo so namreč te bakterije, te kali in ti mikrobi, vzgojeni v laboratoriju zapada, ki so prišli nad Kitajsko v obliki dežja steklenih cevi.

Zdravim samo moške.

Dr. Koler je najslavnejši slovenski zdravnik, specialist v Pittsburghu in ima 25-letno izkušnjo v zdravljenju moških boleznih.

Zastrupljenje krvi zdravi s svojimi 606, ki ga je izmislil profesor dr. Ehrlich. Ako imate ispuščajne in mrazne po telesu, v grlu, ako vam ispuščajne laže, ves boli v kosteh, pridite in sčistite vam kralj. Nihakor ne čakajte, kajti ta bolezen se prinese naprej.

Vse izločevanje in kanala se izpuščajne vode zdravim po najnovejši metodi in v kolikor mogoče kratkem času. Kadar spoznate, da nimate več moške moči, ne čakajte, temveč pridite in vrnil vam bom moško moč.

Kilo odzdravim v 80 urah brez operacije.

Bolečine v mehurju, od 80-85 prihajajo bolečine v hrbtni in križu, palenje pri mokrenju in ostale bolečine te vrste zdravim s največjo gotovostjo.

Revmatičen, izganja, bolečine, otekline, lišaj. Murofije in druge kožne bolezni ki nastanejo vsoled nočite krvi, odzdravim v kratkem času, da ni treba ležati.

Uradne ure: V ponedeljek, sredo in petek od 8. ujutraj do 8. poldne. V torek, četrtek in soboto od 8. ujutraj do 8. večer. V nedeljo od 2. popoldne.

Po poti na Golobem. Pridite osobno. Ne pomislite imo in število.

Dr. KOLER, 638 PENN AVE
PITTSBURGH, PA.

zgodilo in dosti se je izvedelo iz povesti maloštevilnih preživelih. Nesrečna bitja so begala po cesarstvu v tem milijonskem begu. Mogočne armade, katere je zbrala Kitajska na svojih mejah, so se stopile. Farme so bile oropane vseh živil in nikdo ni več obdeloval polja. Pridelki, ki so bili že na polju, so ostali tam, kajti nikogar ni bilo, ki bi jih sprivil pod streho. Najbolj značilna stvar pa so bili begi. Miljoni, zaposleni z begom, so nezakovali meje države, kjer so jih zavrnile velikanske armade zapada. Morija teh poblazelih množic na mejah je bila nekaj grozovitega. Zopet in zopet so se morale prve vrste umakniti dvajset ali trideset milj nazaj, da nidejo tej mnogoglavni smrti.

Enkrat je prodrla kuga skozi ter se lotila vojakov, ki so stražili meje Turkestana. Za tak dogodek je bilo vse pripravljeno in čeprav je pobrala kuga šestdeset tisoč evropskih vojakov, se je mednarodnemu zboru zdravnikov vendar posrečilo izolirati kugo ter jo zajeziti. Tekom tega boja se je pričelo domnevati, da se je pojavil nov bacil potom križanja med dvema drugima vrstama in ta bacil je strašen v svojem učinkovanju. Najprvo ga je zasledil Vonberg, ki se je sam inficiral ter umrl, a pozneje so ga znanstveniki izolirali ter študirali.

Taka je bila brezprimerna invazija Kitajske. Za onih tisoč milijonov ljudi ni bilo nobenega upanja. Zaprti v svoji obširni in okuženi klavnici, brez organizacije in vodstva, jim ni preostajalo nič drugega kot umreti. Niso mogli pobegniti, ot so bili poginili naza namejali na kopnem, tako so bili poginani nazaj tudi na morju. Petinsedemdeset tisoč parnikov je patroliralo ob obrežju. Podnevi so njih kadeče se dimniki tvorili napretrgano črto in ponoči so neštevilni žarkometi osvetljevali morje ter iskali tudi najmanjši čoln, ki bi skušal odpluti od obali. Poskusi velikanskih brodovij čolnov so se žalostno izjalovili. Niti eden teh čolnov ni prišel preko morskih psov, ki so ležali na straži. Moderni vojni stroji so zadrževali razorganizirano maso Kitajske, dočim je vršila kuga svoj posel.

Nekdanja vojna je postala kuga stvar zasmeha in žale. Ničesar drugega ni bilo treba kot vršiti parobrodno službo. Kitajska se je smejala vojni in vojno je dobila, a bila je to ultra-moderna vojna, vojna dvajsetega stoletja, vojna znanstvenikov in laboratorijev, vojna Jakoba Laningdalea. Sto ton težki topovi so bili otroška igrača v primeri s temi mikro-organizmi projektili, s temi odposlanci smrti in uničujočimi angeli, ki so leteli preko države tisoč milijonov duš.

Tekom celega poletja in jeseni leta 1916 je bila Kitajska praveca Inferno. Nikdo ni mogel ubežati tem mikroskopičnim projektilom, ki so znali poiskati tudi najbolj oddaljena skrivališča. Stotine in stotine milijonov mrtvih so ostale nepokopane in bacili so se množili. Proti koncu so umirali vsaki dan milijoni od izstradanja. Razventje pa je stradanje oslabilo žrtve ter uničilo naravne obrambe proti kugam. Vladali so kanibalstvo, umor in blaznost.

Tako je poginila Kitajska. Šele v naslednjem februarju, v najbolj mrzlem letnem času, je bila vprizorjena prva ekspedicija in nato druge. Te ekspedicije so bile majhne, sestavljene iz znanstvenikov ter oddelkov čet. Stopile pa so v Kitajsko od vsake strani. Kljub najbolj natančno izdelanim varnostnim odredbam je podleglo kugi več vojakov in tudi par zdravnikov. Raziskava pa je šla pogumno naprej. Ekspedi-

cije so našle Kitajsko upuščeno, velikansko divjino, po kateri so se potikale tolpe divjih psov ter čbupanih bandtov, ki so preživeli. Vsi preživeli so bili usmrčeni, kjerkoli so jih našle ekspedicije. Nato pa se je pričela velika naloga sanitacije Kitajske. Pet let je trajala in stotine milijonov dolarjev so porabile države za to. Nato pa se je pričel narod seliti v deželo, — ne v zonal ko je bila to ideja barona Albrechta, temveč mešano, soglasno z demokratičnim ameriškim programom. Bila je to obširna in srečna mešanica narodov, ki se je nastanila na Kitajskem letu 1922 in v letih, ki so sledila, — velikanski in uspešen eksperiment križnega oplajenja. Danes poznamo sijajni mehanizmi, znanstveni in umetniški napredek, ki je sledil temu.

Bilo je leta 1927, ko je bilo razveljavljeno Veliko Premirje. Prišlo pe do starega spora med Nemčijo in Francijo radi Alzacije in Lorenske. Vojni oblak je postajal vedno bolj temen in preteč, ko je bila dne 17. aprila sklicana konvencija v Kodanju. Navzoči so bili odposlanci vseh narodov sveta in vsi narodi so slovesno obljubili, da ne bodo nikdar uporabili drug proti drugemu laboratorijskih metod vojevanja, katere so uporabili pri invaziji Kitajske.

Izvor žita iz Rumunije. Iz Rumunije poročajo, da bo letos mogoče izvoziti iz Rumunije 50.000 vagonov žita. Pri tem pa še ni všteta žetev v Besarabiji.

Tržiški Lloyd. Po poročilu ravnateljstva Tržiškega Lloydja se nahaja od 27 milijonov delniške glavnice okoli 20

Kako je z dohodninskim davkom?

Uredništvu Glas Naroda je predobro znano, s kakimi težkocami se imajo boriti naši rojaki, ki so po pomoti in netočnih informacijah plačali preveč dohodninskega davka, da dobijo preplačani denar nazaj.

Pomagali smo jim z raznimi nasveti, ker je pa povpraševanje po informacijah le preveliko, se nam je zdelo potrebno sestaviti seznam vprašanj, na katera naj odgovori in nam jih pošlje vsak, kateremu se zdi, da je plačal preveč davka.

VPRAŠANJA SO SLEDEČA:

1. Kako se glasi vaše krsno in rodbinsko ime?
2. V katere mestu se sedaj nahajate, v kateri ulici, hišna številka?
3. Kako se imenuje kompanija, pri kateri delate?
4. Odkod ste doma? (Iz Kranjske, Štajerske, Primorske?)
5. Povejte natančno, koliko ste zaslužili leta 1918?
6. Komu ste plačali davek?
7. Ali ste oženjeni? Kje je vaša žena?
8. Ali imate kak državljanski papir?
9. Koliko davka ste morali plačati?
10. Koliko trok inate in koliko so stari?
11. Kje ste stanovali tedaj, ko ste plačali davek?
12. Ali ste podpisali vaš namen, da nameravate ostati v Združenih državah?
13. Pošljite vsa potrdila, ki ste jih dobili, ko ste davek plačali.
14. Če je le mogoče, pošljite tudi potrdilo od kompanije, koliko ste zaslužili leta 1918.

Na ta vprašanja točno odgovorite ter nam pošljite vse, kar zahtevamo. Vse to bomo izročili pisarni, ki ima v rokah to zadevo.

Uredništvo "Glas Naroda".

milijonov v italijanskih rokah, tako da so Italijani fiktivni gospodarji tega društva. Društvo je odprstilo do sedaj skoro vse uradne slovenske narodnosti. Lloydove delnice notirajo okrog tisoč lir.

Iz Jugoslavije

Zasedba gornjega Banata.
Dne 18. avgusta so dobile srbske čete povelje, da zasedejo nastopne sčline: Mali Sombor, Dasko in Birin v gornjem Banatu (v južnem delu bivše Ogrske), ki na podlagi novo določene demarkacijske črte pripadajo Jugoslaviji.

Referati za vinarstvo in kletarstvo.
Deželna vlada za Slovenijo je v Ljubljani v svoji seji dne 16. avg. poverila referat za vinarstvo in kletarstvo za Slovenijo vinarškemu nadzorniku Francu Matjašiču in ga pridellila poverjenstvu za kmetijstvo v Ljubljani. V isti seji je deželna vlada sklenila, da ustanovi za slovenske Štajerske sanostojno kletarsko razzorstvo s sedežem v Mariboru. Za kletarskega nadzornika v Mariboru je imenovan vinarški nadzornik Josip Zabavnik, ki je to službo že nastopil Kletarski nadzornik Frane Gombač v Ljubljani (pravilja odsej kletarsko nadzorovalno službo na Kranjskem in na slovenskem Korškem.

Mariborska eskomptna banka
Dne 14. avgusta se je vršil pod predsedstvom dosedanjega podpredsednika dr. Rudolfa Franza 47. redni občni zbor Mariborske eskomptne banke, kojega sklepe je posvedočil notarski namestnik Franjo Krišper, Nadzornik Ciril

Zapadna Slovanska Zveza

OSTANOVljena 5. JULJA 1908 INKORPORIRANA 27. OKTOBRA 1906

WESTERN SLAVONIC ASSOCIATION
Glavni sedež: Denver, Colorado.

GLAVNI ODBOR:
Predsednik: JOHN PEKEC, 4459 Wash. St., Denver, Colo.
Podpredsednik: JOHN FAJDIGA, Box 33, Leadville, Colo.
Glavni tajnik: FRANK SKRABEC, 4664 Wash. St., Denver, Colo.
Zapisnikar: ROBERT ROBLECK, Sta. 5, Pueblo, Colo.
Glavni blagajnik: JOSIP VIDETIČ, 4485, Logan St., Denver, Colo.
Zaupnik: FRANK ZAITZ, 514 W. Cestnut St., Leadville, Colo.

NADZORNI ODBOR:
Predsednik: JOHN GERM, 734 Moffat Ave.
MIHAEL KAPSCH, 508 N. Spruce St., Colo. Springs, Colo.
GEORGE PAVLAKOVICH, 4717 Grant St., Denver, Colo.

POROJNI ODBOR:
Predsednik: ANTON KOČEVAR, 1296 Berwind Ave., Pueblo, Colo.
JOHN KOCMAN, 1203 Mahren Ave., Pueblo, Colo.
FRANK CANJAR, 600-501 — 45 Ave., Denver, Colo.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:
Predsednik: FRANK BOYTZ, RR. 2, Box 132, Pueblo, Colo.
FRANK MARTINJAK, Box 259, Ely, Minn.
PETER GESHELL, 4464 Wash. St., Denver, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. R. S. BURKETT, 4487 Washington St., Denver, Colo.

GLAS NARODA, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Vse denarne nakazilce in vse uradne stvari se pošiljajo na gl. tajnika, pritožbe na predsednika gl. nadzornega odbora, prepirne zadeve pa na predsednika glavnega porotnega odbora.

Toman je ugotovil sklepčnost zbornice 32 gostilen, nešteti naravnih priloznosti, kjer se ljudstvu nudijo razne opojne pijače. Opaziti se tudi, da v krajih, kjer se dviga alkoholni konzum, naračča število spolno bolnih ljudi.

Važno razkritje
Priprost in cenen račun za boj proti ŠPANSKI INFLUENCI.

Izkušnja je največja učiteljica, in ko pa je prvici pojavila strašna španska influenza, se z naglico razširila po deželi, uničila družino za družino in povzročila nepopustno gorje in potrtost, so uporabljali vsa mogoča zdravila in mnenju, da zavstavlja tjo morilko. V oktobru in novembru 1918 ko je bila epidemija na visoku, se je domnelo, da je bilo v veliko slučajih najboljši zdravilo Bolgarski Krvni čaj s sokom polovice citrone. Dognalo se je, da je tako zdraviljenje povzročilo hitro krvno košenje, hitro odstranilo iz telesa šrube in dalo ustroju potrebno moč, se je zavstavljal bolezen. Vsak pamečen človek to gotovo imel pri rokah. Počite k lekarstvu in zahtevajte von Shikove Bolgarski Krvni čaj.

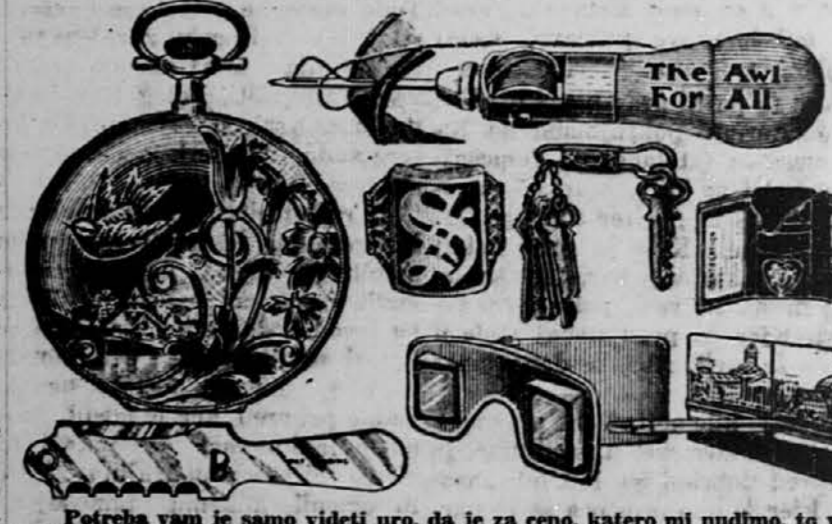
Opomba: Če ga nima vaš lekar, ga MORATE vi takoj meti. Izvešča se bo hitra zavarovana odgovornost. Počite \$1.25 za velik družinski zavož, trije zavožji za \$3.15 ali šest zavožjev za \$5.15. Nalov: Marvel Products Company, 9 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

POSEBNA PONUDBA SAMO ZA 30 DNI
ŠE NIKDAR NI BILA VAŠA POZORNOST OBRNENA NA TAKO PONUDBO. Zakaj je ne izkoristite? Mi imamo samo 10,000 takih ur za to posebno ponudbo. Pod drugimi razmerami bi morali plačati dvakrat toliko za uro, mi vam pa damo vse druge predmete poleg ZASTONJ. Da se zadovoljite s to posebno razprado, povprašajte kjerkoli hočete, in videli boste, da je ta ura za \$9.95 res čudovita.

Zločin zoper pravnost
je velikokrat podlaga nezmerne uživanja opojnih pijač ter čezmerno število gostilen po posameznih občinah. Tako je na primer v Ljubljani 268, v kamniški občini 30, v vrhniški občini 40 in v občini

Referati za vinarstvo in kletarstvo.
Deželna vlada za Slovenijo je v Ljubljani v svoji seji dne 16. avg. poverila referat za vinarstvo in kletarstvo za Slovenijo vinarškemu nadzorniku Francu Matjašiču in ga pridellila poverjenstvu za kmetijstvo v Ljubljani. V isti seji je deželna vlada sklenila, da ustanovi za slovenske Štajerske sanostojno kletarsko razzorstvo s sedežem v Mariboru. Za kletarskega nadzornika v Mariboru je imenovan vinarški nadzornik Josip Zabavnik, ki je to službo že nastopil Kletarski nadzornik Frane Gombač v Ljubljani (pravilja odsej kletarsko nadzorovalno službo na Kranjskem in na slovenskem Korškem.

Potreba vam je samo videti uro, da je za ceno, katero mi nudimo, to velika razprodaja. Tako je velika kot na sliki. Opremljena je z izbornim pristnim 2-kamernim kolešcem, vdelana v krasno GOLD FILLED skaflo z dvema pokrovoma. Garantirana je za 25 let. Niti ura za \$50 bi vas bolj ne zadovoljila. Prepričani bodite, da se bo vsem vašim prijateljem dopadla. Še celo v Evropi bi bili ponosni, če bi jo imeli. Če vidite ta izvrsten časomer, boste spoznali, da je res razprodaja z ozirom na ceno, katero nudimo. Darila, katere bomo dajali tekom prihodnjih 30 dni, so naslednja:

1. Avtomatično šilo šiva naprej in nazaj, kakor šivalni stroj. Gre skozi inaj debelejšje usnje. Dreta se avtomatično odvija.
2. Listnica. Iz pristnega usnja. Ima predale za bankovce, drobit, identifikacijsko karto, koledar itd.
3. Prirejen stereoskop. Zadnji model, ki poveča prizore do naravne velikosti.
4. Avtomatični stroj za striženje las. Z isto lahkoto si lahko strižete lasa ko se česate. Z njim boste kmalu pridobili stroške za uro.
5. Obroč za ključa. Skupino ključev vam bo držal celo življenje.
6. Pešalni prstan. Gold filled. Deset let garantiran. Z vajo začetnico.

Ne poškujte nikakoga denarja za uro. Samo kupcon spodaj izrežite. Pridentno 35 centov za pošiljalne stroške ter nam pošljite DANES. Plačajte poštarju \$9.95 ko vam bo izročil uro in darila. Vse, kar pošljete z naročilom je 35c za pošiljalne stroške. Izven Združenih držav gotovina z naročilom. Naročite DANES. Ne zamarajte te velike prilike.

UNION SALES COMPANY
Dober samo za 30 dni.
Union Sales Company Dept. (18b), 747 No. Lincoln St., Chicago.
Gospodje:—
Prilježeno dobite 35 centov za pošiljalne stroške za kar vas prosim, da mi pošljete svoje 21-kamensko uro. Pošljite mi tudi svoje darove.
Poštarju bom plačal \$9.95, ko mi bodo izročene stvari.
To naročilo vam takoj pošiljam, tako da bom dobil vašo brezplačno darila. Vse uro bom poskušal deset dni. Če mi ne bo ugajala, vam jo bom vrnil s valnimi darili in vi mi boste povrnil denar.
Ime _____
Nalov _____

